

ПОВЕЉА ПРАВА МЛАДИХ СПОРТИСТА

- Право да се баве спортом
- Право да се баве спортом у складу са нивоом зрелости и способности сваког детета
- Право да их воде квалификовани одрасли стручњаци
- Право да се спортом баве у здравој и безбедној средини
- Право да учествују у руковођењу и одлучују о свом бављењу спортом
- Право да се спортом баве као деца , а не као одрасли
- Право на одговарајућу припрему за бављење спортом
- Право на подједнаке шансе у борби за успех
- Право да се према њима поступа са поштовањем и достојанством
- Право на забаву у спорту
- Право на законску заштиту против допинга, свих врста злостављања и злоупотреба

КОДЕКС ПОНАШАЊА ГЛЕДАЛАЦА

- Не заборавите да се млади људи баве спортом и такмиче због сопствене забаве, уживања и добробити, а не због вашег задовољства.
- Аплаудирајте добрим акцијама и потезима свих спортиста и тимова. Честитајте свим учесницима на њиховом наступу, без обзира на постигнути резултат.
- Поштујте судијске одлуке и апелујте да млади спортисти чине исто.
- Никада се не подсмевајте и не додајуте увредљиве коментаре када млади спортиста погреша. Позитивни коментари делују мотивишуће и охрабрујуће.
- Осуђујте свако насилно понашање, без обзира да ли долази од публике, тренера, судија или играча.
- Покажите поштовање према противницима - без њих не би било утакмице.
- Охрабрујте (подстичите) спортисте да поштују правила игре и судијске одлуке.
- Будите позитиван и мотивишући навијач. Не псујте, не додајуте и не урлајте и не вређајте играче, тренере или судије.
- Поштујте права, достојанство и личност сваког младог спортисте без обзира на њихов пол, способности, националну, расну, верску и културну припадност.

КОДЕКС ПОНАШАЊА СПОРТИСТА

- Све спортисте, тренере, судије, родитеље и гледаоце третираћу са достојанством и уважавањем. Са њима ћу комуницирати учтиво и са поштовањем користећи прикладан речник и тон. Нећу се ругати, користити опцене гестове или разметљива славља која понижавају друге спортисте.
- Контролисаћу свој темперамент. Нећу провоцирати противнике, судије и навијаче.
- Према свим особама понашаћу се фер, без обзира на њихов пол, етничко порекло, расу, религију или сексуалну оријентацију.
- Нећу прибављати, користити или дозвољавати употребу дувана или алкохолних пића, рекреативних дрога, односно допинг средстава за побољшање извођења и менталне будности.
- Сарађиваћу са медицинским особљем у њиховом настојању да брину о мом здрављу и добробити.
- На сваки тренинг, састанак и такмичење долазићу на време, а моје кашњење или изостанак биће оправдани једино у случају опасности и болести.
- Настојаћу да будем најбољи спортиста што могу тако што ћу адекватно тренирати и правилно се хранити.
- Играћу поштујући спортска правила, демонстрирајући и подстичући добро спортско понашање како у победи, тако и у поразу.
- Бићу поштен. Нећу лагати, варати или красти.
- Бићу учтив, нећу се тући, нити уништавати имовину других.

- Даћу све од себе да играм - наступам сигурно, како не бих повредио себе или друге спортисте.
- Поштоваћу достојанство других, тако што их нећу сексуално или на било који други начин узнемиравати или злостављати.
- Одбићу и пријавити свакога ко тражи сексуалне услуге, или примењује репресију за одбијање таквих понуда.
- Штитићу интегритет такмичења (меча) - нећу учествовати у спортским клађењима и "намештањима резултата", избегаваћу сваки контакт са онима који то чине.
- Подједнако ћу се залагати за сопствени успех и успех свога тима, јер је успех мог тима истовремено и мој успех
- Охрабриваћу и помагати мојим клупским друговима да постану бољи спортисти и бољи људи.

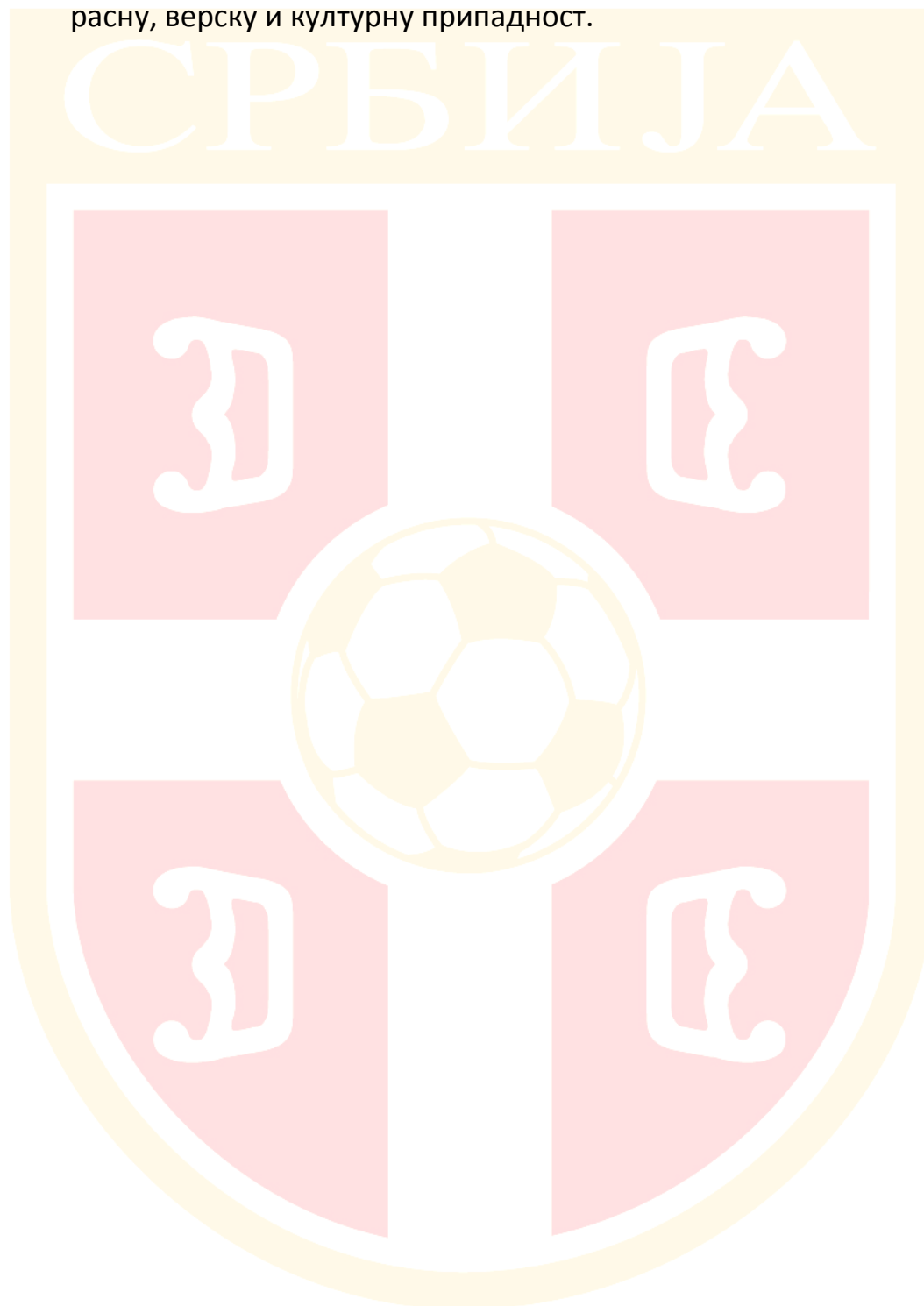

КОДЕКС ПОНАШАЊА РОДИТЕЉА У СПОРТУ

- Увек ћу имати на уму да деца учествују у спорту због сопственог, а не нашег (родитељског) задовољства. Своје дете ћу охрабривати да се бави спортом, али не и присиљавати.
- Свом детету ћу пружити подршку и охрабрење, без обзира да ли побеђује или губи.
- Дете ћу охрабривати да поштује спортска правила, судијске одлуке и да се не понаша насилнички и неспортски.
- Током такмичења - утакмице бићу међу гледаоцима.
- Нећу саветовати тренера како да води тренинг.
- Нећу правити увредљиве коментаре на рачун тренера, судија, или родитеља противничког тима.
- Нећу покушавати да тренирам своје дете током такмичења.
- Нећу конзумирати алкохол током утакмице и тренинга и нећу долазити пијан на такмичења и тренинге.
- Бодрићу тим свог детета, али ћу поздравити и добре потезе противника
- Показаћу интересовање, ентузијазам и подршку своје детету - нећу га кажњавати, кињити и понижавати, уколико не оствари резултате које мислим да може остварити.
- Контролисаћу своје емоције.
- Помоћи ћу када то затраже тренери или други званичници клуба.
- Захвалићу се тренерима, службеницима и другим волонтерима Клуба на њиховом труду око организације такмичења, за старање и бригу о нашој деци.

- Поштовању права, достојанство и личност сваког младог спортисте без обзира на њихов пол, способности, националну, расну, верску и културну припадност.

ЕТИЧКИ КОДЕКС ТРЕНЕРА И НАСТАВНИКА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

- Увек ћу бити свестан да имам огроман утицај на васпитање младих спортиста и зато никада вредност победе нећу ставити изнад вредности изградње високих идеала карактера.
- Никада нећу заборавити да се млади људи спортом баве због задовољства, љубави и учења, а победа је само део тог процеса. Зато ће основно начело моје тренерске филозофије бити: "Спортиста је примаран - победа је секундарна".
- Подржаваћу част и достојанство ове племените професије. У свим личним контактима са ученицима и спортистима које тренирам, са противничким играчима, стручњацима и члановима управа, судијама, спортским службеницима, осталим званичним лицима, школским службеницима, медијима и јавношћу - настојаћу да поставим пример највишег етичког и моралног понашања.
- Имаћу активну улогу у превенцији злоупотребе дрога, алкохола и дувана.
- Када сам у контакту са младим спортистима избегаваћу коришћење алкохола и дувана.
- Промовисаћу целокупан програм међушколских такмичења и покушати да га ускладим са комплетним школским програмом.
- Добро ћу проучити и овладати правилима такмичења и пренети их члановима свога тима. Нећу тражити прилику, нити ћу то дозвољавати другима, да на било који начин заобилазе слово и дух тих правила.
- Трудићу се да својим позитивним примером и утицајем подстичем спортско понашање гледалаца непосредним радом са удружењима навијача, љубитељима клуба и спортским службеницима.

- Нећу правити позитивне и негативне коментаре о гледаоцима, нити им се улагивати када они вређају противничке играче, тренере или функционере, тј. не понашају се фер и спортски.
- Уважаваћу и подржавати судије на утакмици. Играче и гледаоце нећу подстицати против судија, или на било који други начин изазивати код својих играча, противничких играча, а посебно код гледалаца вербално или било које друго насиље. Нећу јавно критиковати судије или играче. За то, после сваког меча, постоје предвиђене процедуре -записници и улагање званичних приговора.
- Пре сваког меча, са тренером противничког тима разменићу срдачне поздраве, како би поставио коректан тон за догађања пре и после утакмице.
- Нећу вршити притисак на чланове школе или клуба да ученицима спортистима дају посебне привилегије и повластице.
- Поштоваћу достојанство својих спортиста. Нећу их сексуално, нити на било који други начин (вербално, физички), узнемиравати и злостављати.
- Одбићу и пријавити сваког ко од мојих спортиста тражи сексуалне услуге, или примењује репресију за одбијање таквих понуда.
- Трудићу се да мој приступ тренирању буде позитиван, да што више користим награде, похвале и охрабрења како би развијао и одржавао пожељна понашаја и мотивисао своје спортисте да постану добри и карактерни људи.
- Поштоваћу основна начела Повеље права младих спортиста. Трудићу се да све своје стручне и људске потенцијале ставим у службу опште добробити, физичког, менталног и емоционалног здравља својих спортиста.

КОДЕКС ПОНАШАЊА СПОРТСКИХ ФУНКЦИОНЕРА

- Укључите младе људе у процес планирања, руковођења, процене и одлучивања у вези њихове спортске активности
- Свим младим људима пружите једнаку шансу да учествују
- Створите могућности да сви млади људи учествују у спорту, не само као такмичари, већ и као тренери, судије, службеници итд.
- Осигурајте да правила, опрема, трајање такмичења и распоред тренинга буду прилагођени узрасту, способностима и нивоу зрелости младих спортиста
- Обезбедите квалитетан надзор и упутства за младе спортисте.
- Увек имајте на уму да се млади људи спортом баве због забаве и личне добробити. Не пренаглашавајте важност победа и награда
- Помозите тренерима и судијама да потенцирају важност одговарајућег понашања спортиста и важност развоја вештина, као и да своје тренирање и суђење подигну на виши ниво
- Осигурајте да сви учесници у спорту младих истичу важност фер плеја, а не победе по сваку цену
- Обезбедите да специфичне кодексе понашања добију судије, публика, родитељи, тренери, играчи и медији и подстичите их да их се придржавају
- Запамтите - ви младим људима представљате узор. Ваше понашање и коментари треба да буду позитивни и подржавајући
- Подржите спровођење Националне политике омладинског спорта

- Свим учесницима у дечијем и омладинском спорту ставите до знања да је свака злоупотреба младих спортиста неприхватљива (забрањена) и да ће бити строго санкционисана

- Поштујте права и достојанство и личну вредност сваког младог спортисте без обзира на његов пол, способности, расне, националне и верске одлике

ЕТИЧКИ КОДЕКС СПОРТСКИХ СУДИЈА У ОМЛАДИНСКОМ СПОРТУ

- Правила и прописе ускладите са нивоом вештина и потреба младих спортиста
- Похваљујте и бодрите све учеснике
- Када доносите одлуке будите доследни, објективни и правични
- Осудите неспортско понашање и промовишите поштовање свих противника
- Наглашавајте дух игре, пре него грешке
- Промовишите и подстичите промене правила које могу довести до већег задовољства и забаве младих спортиста
- Понашајте се спортски - дела говоре више од речи.
- Будите у тренду са најновијим правилима суђења и принципима раста и развоја младих спортиста.
- Запамтите - ви представљате пример. Ваше понашање и коментари треба да буду позитивни и подржавајући.
- Безбедност и добробит свих учесника за вас је императив.
- Све спортисте третирајте подједнако (фер), без обзира на њихов пол, способности, културну, верску, расну и националну припадност.

ЕТИЧКИ КОДЕКС ПОНАШАЊА МЕДИЈА

- Обезбедите медијску покривеност такмичарског и нетакмичарског спорта младих као што то чините са спортом одраслих.
- Будите свесни разлика које постоје између спорта одраслих, професионалног спорта и спортских програма намењених деци и младима.
- Не пренаглашавајте појединачне инциденте везане за неспортско понашање.
- Када извештавате о младим спортистима, потенцирајте фер плеј и њихово залагање.
- Не захтевајте и не очекујте много од младих спортиста. Они нису минијатурни одрасли.
- Пишите и извештавајте о проблемима са којима се сусрећу млади који се баве организованим спортом.
- Своју пажњу усмеравајте на способности, пре него на неспособности и грешке младих спортиста.
- Избегавајте прокламовање и потврђивање уобичајених предрасуда које се везују за девојчице и дечаке који се баве појединим спортовима.
- Обезбедите подједнак простор и време за спортисте оба пола.
- Упознајте се са националном политиком спорта младих.
- Поштујте права, достојанство и личност сваког младог спортисте без обзира на њихов пол, способности, националну, расну, верску и културну припадност.

-

ЕТИЧКИ КОДЕКС ПОНАШАЊА СПОРТСКИХ НОВИНАРА

- Новинар достојан своје професије одговоран је за све што напише, па и када то уради анонимно;
- Најтежим огрешењем о професију сматра клевете, оптужбе без доказа, кривотворење докумената, извртање чињеница, лажи;
- Новинар признаје само суд својих колега, независан када је реч о професионалној части;
- Прихвата само оне задатке који приличе угледу професије;
- Уредници морају да задрже потпуну контролу над садржајем и контекстом информација које се објављују. Нико не сме одређивати услове свог учешћа у програму електронских медија или на страницама писаних медија;
- Новинар не допушта себи да се позове на измишљену особу или положај, да се користи непоштеним средствима како би добио информацију, или да злоупотреби нечије поверење;
- Не прима новац од државног органа, приватног предузећа, спортског клуба, спортских званичника или било ког другог спортског колектива или појединаца који би могли да искористе чињеницу да је он новинар, као и његов утицај и познанства;
- Не потписује својим именом рекламне чланке, било да су финансијске или трговинске природе;
- Не користи се плагијатом, већ наводи имена колега чији је текст преузео;
- Не тражи за себе радно место колеге и не узрокује његово отпуштање нудећи се да ради под неповољнијим условима;

- Новинари имају право и моралну обавезу да одбију објављивање информација за које верују да су нетачне, полуистините (искривљене), засноване на претпоставкама, непотпуне и подстакнуте комерцијалним или било којим другим интересом који није за добробит спорта (тзв. прикривено рекламирање);
- Новинари треба да буду непристрасни у извештавању и да у извештај укључе свако мишљење које објашњава догађај. У ситуацијама када је немогуће доћи до информације или мишљења неког учесника у догађајима о којима се извештава, новинари морају о томе обавестити јавност. Такође, ако неко од учесника одбије да сарађује, то мора бити назначено;
- Дужност новинара је да чува професионалну тајну;
- Да не користи слободу штампе из користољубивих побуда;
- Захтева слободу да његове вести буду часно објављене;
- Да савесност и тежњу за правдом сматра својим основим начелима;
- Да своју улогу не замењује улогом полицајца;
- Медији треба да буду врло опрезни када је у питању понуда за пословна путовања. Финансијер (тзв. спонзор, или клуб, спортски савез, или било која друга спортска организација) не сме одређивати који ће новинар бити одабран у таквом случају, на који ће начин извештавати, односно да ли ће уопште извештавати;
- Новинари не би требало да извештавају о појединцима или спортским организацијама са којима су интересно повезани. Уколико управа или власник медија имају везе са било којим појединцем или организацијом о којима се извештава, то у извештају треба јасно ставити до знања;
- Новинари не смеју користити свој положај ради личне користи било које врсте;

- Новинари не би требало да прихватају личне поклоне од било ког појединца или спортске организације о којој извештавају;
- Електронски медији морају се супротставити учесницима у живом програму који се увредљиво изражавају;
- Електронски медији до 22 часа не треба да емитују материјал који може узнемирити децу. Ово се посебно односи на насиље и непримерено изражавање.

ЕТИЧКИ КОДЕКС СПОРТСКИХ СУДИЈА

- Спортске судије не смеју имати никакве друге обавезе или интересе осим непристрасног и фер суђења на спортским такмичењима. Све одлуке у игри које су засноване на личним предрасудама, сматрају се непоштеним и неприхватљивим.
- Све што може довести до сукоба интереса, осим оног што је реално и очигледно, спорске судије морају избегавати. Поклони, услуге, специјални третмани, привилегије, запослење или лични односи са клубом или тимом који могу компромитовати опажену непристрасност, морају се избегавати.
- Спортске судије су дужне да друге судије третирају са професионалним достојанством и учтивошћу и да знају да их није прихватљиво јавно критиковати.
- Спортске судије имају одговорност да се континуирано усавршавају кроз изучавање игре, правила, мерне опреме и технике управљања игром. Они су одговорни за тачно представљање својих квалификација и способности када конкуришу или прихватају судијске задатке.
- Спортске судије треба да заштите јавност (навијаче, службенике, тренере, играче и друге) од неодговарајућег понашања и да се труде да из свог аматерског или професионалног суђења елиминишу све поступке који га могу дискредитовати.
- Спортске судије неће узимати удела у поступцима који су смишљени да на нефер начин ограниче или забране суђење, судијске задатке или чланство у удружењу. Ово укључује и избор на руководеће позиције који се ослања на економске факторе, расу, вероисповест, боју коже, старост, пол, физички хендикеп, државно или национално порекло.